

## Η Πραξιακή Μουσική Εκπαίδευση στην Κίνα - στα παραδοσιακά και μεταμοντέρνα πλαίσια\*

Jiaxing Xie

Music Research Institute of China Conservatory

Μετάφραση: Μαρία Ζαχαριάδου

Η παρούσα εργασία περιγράφει λεπτομερώς ένα ευρύ φάσμα αρχαίας και μοντέρνας Κινέζικης σκέψης για τη μουσική και τη μουσική εκπαίδευση. Ξεκινώντας με μια περιγραφή του Κομφούκιου ως μαθητή μουσικής και δασκάλου μουσικής, η εργασία αυτή προχωρά στο να εξηγήσει τις ρίζες και μεταλλαγές της Πραξιακής Μουσικής Εκπαίδευσης όπως εκδηλώνεται σήμερα στην κινέζικη εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Για παράδειγμα, αν και κάποιες έννοιες μοιάζουν να είναι μοναδικά Κινέζικες (πχ., οι ιδέες της «Ενόρασης» και «Φύση-Άνθρωπος-σε-Ένα»), αυτή η εργασία συσχετίζει αυτές τις διαμορφώσεις με αυτό που τώρα ονομάζουμε, στη σημερινή εποχή, Πραξιαλισμό.

Το 1997 εισήγαγα την Πραξιακή Μουσική Εκπαίδευση στην Κίνα, μεταφράζοντας κάποια από τα άρθρα του Elliott. Από τότε, όλο και περισσότεροι Κινέζοι ειδικοί μελετητές δίνουν προσοχή σ' αυτήν. Τώρα μεταφράζω με το συνεργάτη μου το έργο *Music Matters* του Elliott. Γιατί τόσοι Κινέζοι ειδικοί δίνουν τόση προσοχή στην πραξιακή φιλοσοφία της μουσικής του Elliott; Πιστεύω ότι υπάρχουν τουλάχιστον 2 λόγοι: Πρώτον, η πραξιακή φιλοσοφία είναι παρόμοια με τη μουσική φιλοσοφία του αρχαίου κινέζικου πολιτισμού. Δεύτερον, οι σύγχρονοι ειδικοί της Κίνας, ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για τις μεταμοντέρνες ιδέες των Δυτικών χωρών.

Άρα λοιπόν, κατά τη γνώμη μου, σκεπτόμενοι το θέμα της πραξιακής μουσικής εκπαίδευσης της Κίνας, υπάρχουν δύο σημεία που αξίζουν την προσοχή μας: (α) η σχέση μεταξύ κινέζικης μουσικής και πραξιακής φιλοσοφίας της μουσικής εκπαίδευσης συνδεδεμένη με τον αρχαίο πολιτισμό και (β) η πραξιακή φιλοσοφία όπως συνδέεται με διαφορετικές εποχές της κινέζικης μουσικής ιστορίας.

---

\* Η παρούσα εργασία με τίτλο *The Praxial Music Education of China - in the Traditional and Post-modern Contexts* παρουσιάστηκε στις 21 Ιουλίου 2006 στο πλαίσιο του συμποσίου με τίτλο *Praxial Music Education: Issues and Debates* στο 27<sup>ο</sup> Παγκόσμιο Συνέδριο της ISME στην Kuala Lumpur της Μαλαισίας. Μεταφράστηκε και δημοσιεύεται με την άδεια της ISME.

Copyright 2006, International Society for Music Education (ISME). Translated and reprinted with permission. Information about ISME and its publications is available at [www.isme.org](http://www.isme.org)

## Η παραδοσιακή μουσική και φιλοσοφία της μουσικής εκπαίδευσης της Κίνας, βασισμένη στον αρχαίο πολιτισμό της

Ξεκινώντας, επιτρέψτε μου να πω κάποια πράγματα για την αρχαία κινέζικη φιλοσοφία.

Ο Κομφούκιος, ο φημισμένος αρχαίος Κινέζος φιλόσοφος, ήταν επίσης και ένας άριστος μουσικοπαιδαγωγός. Είχε μία ξεχωριστή αντίληψη του ρόλου της μουσικής στην εκπαίδευση. Το φημισμένο ρητό του για την προσωπική ανάπτυξη ήταν ότι «*προήλθε από την ποίηση, χτίστηκε με νόρμες συμπεριφοράς, και επιτεύχθηκε με τη μουσική*» - που σημαίνει ότι η τελειότητα της προσωπικότητας κάποιου, πρέπει να περνάει από τρία στάδια: μελέτη της ποίησης, υπακοή στις ηθικο-κοινωνικές νόρμες και συμμετοχή σε μουσικές δραστηριότητες.

Η άποψη του Κομφούκιου σχετιζόταν στενά με τη δική του εμπειρία μουσικής μάθησης. Μια σύντομη ιστορία από το *Records of the History -Confucius Biography (Shij)* περιγράφει περιστατικά από τη μουσική εκπαίδευση του Κομφούκιου. Μάθαινε (ο Κομφούκιος) “Qin” (ένα παραδοσιακό μουσικό όργανο) από τον Shi Xiangzi. Δέκα μέρες αργότερα, δεν είχε την πρόθεση να μάθει κάποιο καινούριο κομμάτι. Ο δάσκαλός του, του είπε: «Μπορείς να μάθεις ένα καινούριο τώρα». Ο Κομφούκιος απάντησε: «Ξέρω μόνο πως να παίζω το κομμάτι αυτό, αλλά δεν έχω αγγίξει το επίπεδο της βαθιάς γνώσης.» Αφού πέρασαν αρκετές μέρες, ο δάσκαλος του είπε ξανά: «Τώρα έχεις τελειοποιήσει τη δεξιότητά και μπορείς να μάθεις ένα καινούριο.» Η απάντησή του ήταν: «Δεν έχω όμως αντιληφθεί την συναισθηματική του σημασία». Λίγες μέρες αργότερα, ενώ ο δάσκαλός του του είπε το ίδιο πράγμα, ο Κομφούκιος απάντησε: «Δεν έχω ξεκαθαρίσει ακόμη τι είδους άνθρωπος ήταν ο συνθέτης». Μετά από λίγο, ο Κομφούκιος έμοιαζε να είναι κατανυκτικός και ήσυχος, και έπειτα ξένοιαστος και χαρούμενος. Είπε: «Τώρα μπορώ να δω μέσα από το συνθέτη. Έχει σκούρο δέρμα, είναι ψηλός και τα μάτια του είναι λαμπερά και γεμάτα σημασία. Αγαπά τον κύριο που εξουσιάζει πολλά βασίλεια. Δε θα μπορούσε να είναι άλλος από τον Zhou Wenwang.» Τότε ο δάσκαλός του σηκώθηκε και τον χαιρέτησε δύο φορές λέγοντας: «*Άκουσα από το δάσκαλό μου ότι είναι το ίδιο το κομμάτι του Wenwang.*» (Xu Fuguan, 1987: 5).

Αν και η ιστορία δεν μοιάζει αληθινή, δείχνει την κατανόηση του Κομφούκιου για τα τρία αυτά σημαντικά στάδια της μουσικής μάθησης: ήτοι, μουσικές δεξιότητες, συναισθηματικές επιπτώσεις, και η προσωπικότητα του συνθέτη, καθώς και τη βαθιά κατανόηση αυτού που οι Κινέζοι φιλόσοφοι θα αποκαλούσαν Πραξιακή μουσική εκπαίδευση. Δηλαδή, η ανάπτυξη της μουσικής κατανόησης χρειάζεται εξάσκηση και στοχασμό, μουσικο-συναισθηματική εμπειρία, και μια συνειδητοποίηση του περιεχομένου ενός κομματιού, συμπεριλαμβανομένης της επίγνωσης της προσωπικότητας του συνθέτη και των προθέσεών του.

Μπορούμε να οδηγηθούμε σε δύο συμπεράσματα από το παράδειγμα αυτό:

1. Η μουσική εκπαίδευση είναι μια πραξιακή διαδικασία στον αρχαίο κινέζικο πολιτισμό
2. Μουσική εκπαίδευση δεν είναι μόνο η εκπαίδευση της ακρόασης, αλλά η εκπαίδευση ολόκληρου του ατόμου.

### **Η αντιληπτική γνώση χαρακτηρίζεται από το «Φύση-Άνθρωπος-Σε-Ένα»**

Οι αντιλήψεις της αρχαίας κινέζικης μουσικής εκπαίδευσης που αναφέρθηκαν παραπάνω προήλθαν από τη φιλοσοφία «Φύση-Άνθρωπος-Σε-Ένα». Σημαίνει ότι ο υποκειμενικός και αντικειμενικός κόσμος συνδέονται μέσω της ανθρώπινης πρακτικής. Στην Κίνα, δύο έννοιες –αίσθημα και ενόραση– χρησιμοποιούνται για αναφορά στον τρόπο γνώσης που ονομάστηκε «Φύση-Άνθρωπος-Σε-Ένα». Με άλλα λόγια, στα κινέζικα, αίσθημα μπορεί να σημαίνει «αίσθηση, αλληλεπίδραση, κίνηση, άγγιγμα» και ούτω καθεξής. Όταν λέμε ότι έχουμε ένα αίσθημα για κάτι, έχουμε σχετιστεί μ' αυτό. Στα Κινέζικα ενόραση σημαίνει «πρόσχε, ξύπνα, διαφωτίζω, καταλαβαίνω, κατανοώ» και ούτω καθεξής. Ενόραση σημαίνει ότι έχουμε συνενωθεί με το αντικείμενο. Εκφράζει μια συνολική ικανότητα ελέγχου του γνωστικού αντικειμένου.

Αν συνοψίσουμε περισσότερο τις δύο ερευνητικές προσεγγίσεις ως προς το σκοπό της γνώσης, μπορούμε να δούμε ότι ο σκοπός γνώσης της μεθόδου επιστημονικής έρευνας είναι να επιτευχθεί γνώση και η διαδικασία της είναι γνωστική διαδικασία. Ο σκοπός της άλλης είναι να συνειδητοποιήσει το Αίσθημα και την Ενόραση, και η διαδικασία της διαιρείται σε δύο στάδια: το στάδιο του αισθήματος και το στάδιο της ενόρασης, των οποίων οι συγκεκριμένες διαφορετικές ποιότητες έχουν ως εξής.

Η διαδικασία της μουσικής πρακτικής είναι «Φύση-Άνθρωπος-Σε-Ένα».

Ο αρχικός στόχος της μουσικής πρακτικής είναι το κείμενο που έχει ξεκοπεί από τη μουσική πράξη. Και σημάδια στο κείμενο, όπως είναι οι παρτιτούρες και οι δίσκοι, θεωρούνται ανεξάρτητα γνωστικά αντικείμενα, που δεν μεταβάλλονται με τις υποκειμενικές ανθρώπινες επιθυμίες.

Παρόλα αυτά, όταν ο πράτων συνδέει τη δική του υπάρχουσα κατάσταση με το κείμενο, το τελευταίο μπορεί να μεταβληθεί σε αντικείμενο στόχου που χαρακτηρίζεται από αίσθημα, και το νόημά του θα αλλάξει με αυτό της ισχύουσας κατάστασης του υποκειμένου.

Τελικά, ο πράτων βάζει ολοκληρωτικά τη δική του ισχύουσα κατάσταση στο κείμενο, το οποίο αλλάζει σε παρουσίαση τρόπου έκφρασης του συναισθητικού υποκειμένου. Έτσι ο κόσμος του κειμένου και ο κόσμος του υποκειμένου αναμειγνύονται και η νέα μουσική πρακτική και τα νέα της νοήματα λαμβάνουν χώρα.



Η γνώση μέσω ενόρασης είναι υποκειμένο-αντικείμενο-σε-ένα, φτάνει σε πλήρη κατάσταση επίγνωσης της αυθυπαρξίας – ο στόχος της είναι αυτός του υποκειμένου και το υποκειμένο της είναι αυτό του στόχου.

### **Η μουσική έρχεται από την καρδιά**

Στις κινέζικες μουσικές σκέψεις, μια ακόμη σημαντική έννοια είναι η *Καρδιά*.

Για τους Κινέζους, η καρδιά είναι το κλειδί που συνδέει σάρκα και σκέψη μέσα από την πράξη. Έτσι ο Κομφούκιος είπε: «Όλη η μουσική πηγάζει από την καρδιά του ανθρώπου, του οποίου οι δραστηριότητες είναι αποτελέσματα της επιρροής των αντικειμένων. Η καρδιά του ανθρώπου διεγείρεται από την επιρροή των αντικειμένων, η οποία εκφράζεται με τον ήχο. Όλα τα είδη των ήχων αλληλεπιδρούν και μετά συμβαίνουν αλλαγές, έτσι είναι η τάξη. Αυτό ονομάζεται ήχος. Οι ήχοι οργανώνονται στο παίξιμο και στο τραγούδι, μαζί με χορούς επί σκηνής... Και αυτό ονομάζεται μουσική» (Institute of Chinese Music of Central Conservatory of Music 1962, 19).

Στον *YueJi*, υπάρχει ένα τέτοιο ζήτημα πάνω στη σχέση μεταξύ μουσικής και συναισθήματος. «Η μουσική γεννιέται από τους ήχους. Και προέρχεται από το άγγιγμα της καρδιάς των ανθρώπων από τα αντικείμενα. Συνεπώς, λυπητερά συναισθήματα στην καρδιά, παράγουν γρήγορους και χαμηλού τονικού ύψους ήχους· ευχαριστημένη καρδιά παράγει κεφάλτους και απαλούς ήχους· θυμωμένη καρδιά παράγει τραχείς και έντονους ήχους· καρδιά με σεβασμό παράγει σοβαρούς και τίμιους ήχους και ερωτευμένη καρδιά παράγει πράους και τρυφερούς ήχους.»

Υπάρχουν ακόμη κάποιες ενδιαφέρουσες απόψεις για τη σχέση μεταξύ μουσικής και κοινωνίας στον *YueJi*: «Όλη η μουσική προέρχεται από την καρδιά του ανθρώπου. Τα συναισθήματα εγείρονται από την καρδιά και εμφανίζονται μετά με τη μορφή ήχων. Ήχοι με ποικιλία και ρυθμό ονομάζονται μουσική. Έτσι η μουσική σε ήσυχες μέρες, μοιάζει να είναι ήρεμη και χαρούμενη, δείχνοντας έτσι την αρμονία των ήσυχων και εξαιρετων ημερών. Η μουσική σε μια προβληματισμένη κοινωνία είναι ταραγμένη και γεμάτη μίσος, δείχνοντας την πολιτική αναστάτωση της προβληματισμένης κοινωνίας. Η μουσική σε μια φθαρμένη πολιτεία είναι θλιβερή, και δείχνει την κακονχία των κατοίκων. Άρα η μουσική έχει πολλά κοινά με την πολιτική».

Εμφανώς, αυτά τα αρχαία κείμενα είναι πολύτιμα για μας για να καταλάβουμε τις κινέζικες μουσικές σκέψεις. Δεν δείχνουν μόνο τη μουσική οπτική των αρχαίων κινέζων, κατά την οποία, η μουσική θεωρείται μια ενότητα από τραγούδι, χορό και μουσική, αλλά επίσης υποστηρίζουν και ότι η μουσική πηγάζει από την καρδιά, προέρχεται από τα αντικείμενα και εναρμονίζεται στις αλλαγές. Είναι διαφορετικές από τις δυτικές μουσικές αντιλήψεις, όντας πολύ

φιλοσοφικές. Σαν αποτέλεσμα, ο κινέζικος μουσικός πολιτισμός έχει συνδεθεί στενά με τις πραξιακές δραστηριότητες των ανθρώπων για εκατοντάδες χρόνια.

### Η Πραξιακή φιλοσοφία στο μεταμοντέρνο πλαίσιο

Ποια είναι η επιρροή την οποία η μετα-μοντέρνα κοινωνία φέρνει στη μουσική εκπαίδευση; Ποια είναι η πρόκληση την οποία θα αντιμετωπίσει στην περίπτωση αυτή η μουσική εκπαίδευση; Ας κοιτάξουμε πίσω και ας δούμε τι έχει αλλάξει κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των εργαλείων των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Εποχή	MME	Τρόποι-εργαλεία	Ουσία της επικοινωνίας
Προ-μοντέρνα εποχή (γεωργία)	Προφορικά	Έθιμα, Τελετές και οικογενειακές δραστηριότητες	κληρονομιά
Μοντέρνα εποχή (βιομηχανία)	Γραπτά και τυπωμένα υλικά	Εκδόσεις και σχολικές τάξεις	μετάδοση
Μεταμοντέρνα εποχή (MME)	Ηλεκτρονικά	Τηλεόραση, ιστοσελίδα, σύντομα μηνύματα	αλληλεπίδραση

Μπορούμε να συμπεράνουμε από τον πίνακα ότι ο χρόνος άλλαξε πολλά με την ανάπτυξη της επικοινωνίας. Αλλά η πιο σημαντική αλλαγή συνέβη στην ουσία της πληροφορίας που επικοινωνείται, που άλλαξε από την προ-μοντέρνα κληρονομιά στη μοντέρνα μετάδοση και έπειτα στη μετα-μοντέρνα αλληλεπίδραση. Η μονόπλευρη μετάδοση της εκπαίδευσης έχει αλλάξει ολοκληρωτικά και το ίδιο και η μουσική εκπαίδευση.

Με την τεράστια ανάπτυξη και δημοτικότητα της τεχνολογίας της πληροφορίας, οι ζωές μας είναι περικυκλωμένες από οπτικοακουστικά προϊόντα όπως η τηλεόραση, ο κινηματογράφος και οι ραδιοφωνικές μεταδόσεις. Όταν ο υπολογιστής, το Διαδίκτυο, οι ψηφιακές και ηλεκτρονικές συσκευές γίνονται απαραίτητοι μεταδότες και προωθητές της σύγχρονης μουσικής, κάθε οικογένεια είναι επηρεασμένη από τα πολυμέσα. Στο κοινωνικό πλαίσιο, τα παιδιά συναναστρέφονται καθημερινά τη μουσική, είτε έμμεσα είτε σκόπιμα. Έτσι έχουν

μουσική εμπειρία πολύ πριν ακόμη πάνε στο σχολείο. Ο παράγοντας αυτός επηρεάζει το ρόλο του δασκάλου στην τάξη, αφού το σχολείο δεν είναι το μοναδικό μέρος στο οποίο οι μαθητές αποκτούν μουσική γνώση. Το μάθημα της μουσικής μπορεί να μην είναι η κύρια πηγή από όπου τα παιδιά βιώνουν και μαθαίνουν μουσική. Η μουσική στην τάξη είναι σαν ένα μικρό νησί στον ωκεανό της μουσικής, και ο δάσκαλος της μουσικής δεν είναι πια ο μοναδικός παράγοντας που χειρίζεται ή παρέχει μουσική εμπειρία στους μαθητές. Χωρίς αμφιβολία, η πρόκληση είναι χωρίς προηγούμενο για τους δασκάλους μουσικής στη σύγχρονη Κίνα.

Το σημαντικό θέμα είναι, πώς ο νέος ρόλος του δασκάλου της μουσικής και οι νέοι στόχοι της μουσικής εκπαίδευσης, θα ανταποκριθούν σε αυτές τις νέες αλλαγές. Στην ηπειρωτική περιοχή της Κίνας, πολλοί δάσκαλοι μουσικής γνωρίζουν το πρόβλημα που έχει προκαλέσει η κοινωνία διαθέτοντας τεράστια ποσότητα μουσικής χωρίς καθοδήγηση για να την αντιμετωπίσουν οι μαθητές. Συνεπώς, οι βασικές ευθύνες των δασκάλων μουσικής δεν είναι μόνο να γράφουν ή να φτιάχνουν μουσική, αλλά και να καθοδηγούν τους μαθητές να ενσωματώνουν τη μουσική στην καθημερινή τους ζωή. Ο ρόλος του δασκάλου της μουσικής θα πρέπει να αλλάξει από χορηγός της μουσικής γνώσης ή των ικανοτήτων σε βοηθό που διευκολύνει τη μουσική ζωή των μαθητών. Η παραδοσιακή μονόπλευρη κληρονομιά και μετάδοση στη μουσική εκπαίδευση έχει αλλάξει και έχει γίνει ένας πιο ενδιαφέρον τρόπος - αλληλεπίδραση.

Σ' αυτό το σημείο, η ουσιαστική αποστολή της μουσικής εκπαίδευσης είναι να οργανώνει μουσικές δραστηριότητες με νόημα. Με άλλα λόγια, μόνο αφού η μουσική ενταχθεί στις ανθρώπινες δραστηριότητες μπορεί να δώσει νόημα και λάμψη στη μουσική. Με γλωσσολογικούς όρους, αν η μουσική θεωρείται ένα ειδικό κείμενο, οι ανθρώπινες δραστηριότητες αποτελούν ένα ειδικό πλαίσιο του κειμένου. Στην πραγματικότητα, η σχέση μεταξύ μουσικού κειμένου και μουσικού πλαισίου είναι η σχέση μεταξύ μουσικής και ανθρώπινης δραστηριότητας. Όμως η διαδικασία της μουσικής διδασκαλίας είναι η διαδικασία αναζήτησης και αναδιαμόρφωσης του μουσικού πλαισίου.

Η εργασία αυτή ξεκινά με διερεύνηση σχετικά με τη μουσική δραστηριότητα και κατόπιν αναλύει την κριτική λειτουργία του μουσικού πλαισίου στη μουσική διδασκαλία. Ενοποιεί τις βασικές ερμηνευτικές σκέψεις του Hans-Georg Gadamer, και αυτές του παραδοσιακού κινέζικου πολιτισμού προκειμένου να προτείνει μια θεωρία. Στη μουσική εκπαίδευση, μπορεί κανείς να καταλάβει και να δημιουργήσει τον κόσμο των ήχων μέσα από τις βασικές μεθόδους της ακρόασης, της εμπειρίας, της πρόσληψης και της εφαρμογής. Ο δρόμος της μουσικής εκπαίδευσης μπορεί να εξερευνηθεί μελετώντας τα τέσσερα παρακάτω ζητήματα: *Πως να ακούει κανείς μουσική· πως να βιώνει τη μουσική· πως να αντιλαμβάνεται τη μουσική· και πως να εφαρμόζει τη μουσική.* Μέσα από την

εξέταση και το στοχασμό πάνω στα τέσσερα ζητήματα, η μουσική μπορεί να συνοψισθεί και να δημιουργηθεί όπως τα γεγονότα του ήχου, του συναισθήματος, της ζωής και της αλήθειας (Xie, 2005a).

### **Πώς να ακούμε μουσική: από ηχητικό αντικείμενο σε ακουστικό υποκείμενο**

Ανάμεσα σε όλα τα είδη των μουσικών δραστηριοτήτων, η ακουστική δραστηριότητα είναι αυτή που πρωταρχικά συμμετέχει στη διαδικασία της μουσικής ως ανθρώπινη δραστηριότητα. Δηλαδή, η ανθρώπινη ακουστική δραστηριότητα είναι το πιο άμεσο πλαίσιο του μουσικού κειμένου στη μουσική δραστηριότητα. Σ' αυτήν, η μουσική συμβαίνει πρώτα σαν ένα ακουστικό γεγονός. Δε σημαίνει όμως ότι η μουσική ακουστική δραστηριότητα δεν αφορά άλλες μουσικές δραστηριότητες, έτσι όπως η μετακίνηση της στάσης του σώματος αφορά το τραγούδι και το παίξιμο. Η μουσική υφίσταται ενόσω η ανθρώπινη ακουστική δραστηριότητα έχει ουσιαστικά νόημα. Η μουσική ακουστική δραστηριότητα δεν μπορεί να αντικατασταθεί από άλλες δραστηριότητες. Κάθε μουσική μπορεί να μεταδοθεί μόνο βάσει άμεσης ακουστικής εμπειρίας. Για παράδειγμα αν δεν είχαμε ακούσει ποτέ Όπερα του Πεκίνου, δε θα μπορούσαμε να βιώσουμε ολοκληρωτικά το στυλ μέσα από το μουσικό κείμενο. Η μουσική σαν ακουστική τέχνη, μόνο μέσω της ακρόασης, είναι η βασική προσέγγιση στη μουσική μάθηση. Πολλοί εκπαιδευτικοί της μουσικής επίσης πιστεύουν ότι το να ακούει κανείς μουσική είναι ένα σημαντικό κομμάτι. Όπως αναφέρεται στο *Music Matters* από τον Elliott: *Οι δεξιότητες μουσικής δράσης και οι δεξιότητες ακρόασης είναι δύο πλευρές του ίδιου γνωστικού νομίσματος. Η ακρόαση περιλαμβάνει την κρυφή (πνευματική) κατασκευή των ενδομουσικών σχέσεων (εντός των έργων) και διαμουσικές σχέσεις (ανάμεσα στα έργα) μέσα από τα ίδια είδη γνώσης που συνθέτουν τη μουσικότητα: διαδικαστική, επίσημη, ανεπίσημη, μπρεσσιονιστική και εποπτική μουσική γνώση* (Elliott 1995). Η ακρόαση είναι η πρώτη σύνδεση του υποκειμένου με το μουσικό γεγονός. Μουσικός ήχος χωρίς ζωή μπορεί να ανακτηθεί ως ένα ακουστικό γεγονός με συμμετοχή του υποκειμένου.

Όμως, η παρατήρηση για τη σημασία της ακρόασης της μουσικής δεν μπορεί να επεξηγήσει ότι έχουμε λύσει το πρόβλημα της καλής ακρόασης της μουσικής. Επιπλέον, η παρατήρηση για τη στενή σχέση ανάμεσα στη μουσική ακρόαση και τη μουσική εκτέλεση επίσης δεν μπορεί να επεξηγήσει ότι μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα ακρόασης της μουσικής (παρόλο που είναι απαραίτητο ότι η κίνηση της στάσης του σώματος τραβά την προσοχή των μαθητών). Δηλαδή, από πού να ξεκινήσουμε να ακούμε μουσική; Γενικά, το ακουστικό μουσικό συναίσθημα όπως το συναίσθημα σε κάθε άλλη τέχνη προσχωρεί στην αρχή της ολικής κατανόησης. Για να χρησιμοποιήσουμε μία συνηθισμένη έκφραση, το να βιώσει κανείς ελκυστική μουσική είναι το ίδιο με το να βιώνει μια ομορφιά. Γι' αυτό, η πρώτη



επαφή με τη μουσική μέσω της αίσθησης της ακοής δεν είναι το πιο δύσκολο πράγμα για τον μαθητή μουσικής. Ωστόσο, το υπό εξέταση θέμα είναι ότι η μουσική εμπειρία όχι μόνο εμμένει στην αρχή της ολικής κατανόησης, αλλά και στη αρχή της διαδικασίας από το όλο στο μέρος, από το αόριστο στο ξεκάθαρο και από το απλό στο πλούσιο (Xie, 2000b). Αυτό είναι το κλειδί της εκπαίδευσης της ακουστικής ικανότητας των μαθητών: πως να οδηγούν ολόκληρη την ακουστική εμπειρία του μουσικού υλικού σε ακουστική παρατήρηση με λεπτομέρεια και επιπλέον στην επίτευξη μουσικού ήχου και διάδοση της μουσικής σκέψης. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να καθοδηγήσει κανείς την ακρόαση, όπως με ακρόαση και διάκριση, να διδάσκει τους μαθητές να δίνουν πολύ προσοχή στα βασικά στοιχεία της μουσικής: μεταμορφώνοντας τη μουσική οπτική φιγούρα σε ήχο ακρόασης, να διδάσκει τους μαθητές να διακρίνουν ολόκληρη τη δομή.

### **Πώς να βιώνουμε τη μουσική; - Από τον μουσικό ήχο στο αισθητικό συναίσθημα**

Το να ακούει κανείς μουσική, βέβαια, δεν είναι μια απομονωμένη διαδικασία. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η διαδικασία της ακρόασης εμπεριέχει ποικίλες μουσικές δραστηριότητες και κινήσεις, κάτι το οποίο αποτελεί περαιτέρω εμπειρία. Η εμπειρία είναι επίσης μια διαδικασία ανανέωσης. Το πραγματικό νόημά της είναι να βιώσουμε με σώμα και καρδιά. Ο Στραβίνσκι είτε για τους ανθρώπους και τα παιδιά σε πρωτόγονες φυλές ότι δεν μπορούν να φανταστούν τη μουσική να διαχωρίζεται από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Αυτό επεξηγεί ότι η μουσική δεν μπορεί να διαχωριστεί από την υπάρχουσα ανθρώπινη κατάσταση. Πραγματικά, ακόμη και στις μέρες μας, πολλές παραδοσιακές μουσικές, όπως η ινδική, είναι ακόμα στενά συνδεδεμένες με το χορό. Άρα, το να συνοδεύουμε με μουσικό ρυθμό και παλμό, και το να ερμηνεύουμε τη μουσική που ακούμε, είναι ακριβώς το φυσικό πρώτο βήμα για να βιώσουμε τη μουσική. Συναισθηματική μουσική εμπειρία βέβαια, δεν είναι μόνο ο απλός ρυθμός και παλμός. Φυσικά, η εμπειρία εδώ εστιάζει στο μουσικό συναίσθημα. Ο μουσικός ήχος συμβολίζει συναισθηματικές πιθανότητες και διατυπώσεις ως κείμενο μουσικού συναίσθηματος. Αυτό που μετράει είναι να επιστραφεί ο μουσικός ήχος στην ισχύουσα ανθρώπινη κατάσταση βάζοντάς τον στην ανθρώπινη συναισθηματική δραστηριότητα και μετά, όπως το κείμενο του μουσικού ήχου, να αναγεννήσει τη δραστηριότητα της ζωντανής ανθρώπινης αισθητικής εμπειρίας.

Επομένως, το πώς βιώνουμε τη μουσική γίνεται ένα αναπόφευκτο ερώτημα. Το αισθητικό μουσικό συναίσθημα στην πραγματικότητα δεν μπορεί να διαχωριστεί από την αισθητική διαμόρφωση του μουσικού πολιτισμού όπως η μεγαλειώδης και γεμάτη χάρη κατηγορία στην παράδοση του Δυτικού πολιτισμού, και η θλίψη, η χαρά, η δύναμη και η πραότητα στην παράδοση του κινέζικου πολιτισμού. Το να καταλάβουμε την αισθητική κατηγορία θα μας βοηθήσει να

βιώσουμε τη μουσική. Βέβαια, για να νιώσουμε την αισθητική κατηγορία χρειάζεται επίσης σταδιακά να επηρεάζουμε τα μουσικά έργα. Επομένως, θα παραμείνει η γνώση ως έννοια; Η απάντηση είναι όχι. Αυτή είναι η φύση της ερμηνευτικής δραστηριότητας. Κατά μία έννοια, η μουσική δεν είναι ένα ακουστικό γεγονός, αλλά γεγονότα δράσης, διάθεσης, αισθήματος και μεταξύ άλλων ολόκληρου του σώματος.

### **Πως να αντιλαμβανόμαστε τη μουσική: από το μουσικό συναίσθημα στο κοινωνικό αίσθημα της ζωής**

Βεβαίως, αφού βιώσουμε το αισθητικό μουσικό συναίσθημα, ακόμη δεν μπορούμε να καταλάβουμε την πρόθεση των μουσικών έργων. Όπως ακριβώς όταν βλέπουμε το κλάμα ενός παιδιού. Δεν ξέρουμε γιατί έκλαψε. Και μπορούμε να το ξέρουμε μόνο αφού μάθουμε τί του συνέβη πριν. Έτσι εξωθούμαστε στο να καταλαβαίνουμε συνεχώς το κοινωνικό αίσθημα της ζωής πίσω από τα μουσικά έργα. Το ονομάζουμε αντίληψη που συνδυάζει την εμπειρία των μουσικών έργων με την κατανόηση της εικόνας της κοινωνικής ζωής. Και γιατί το ονομάζουμε αντίληψη και όχι γνώση; Γιατί έχουμε δώσει συναισθήματα στα μουσικά έργα όταν τα ακούμε και τα βιώνουμε. Η κατανόηση αυτή έχει επέλθει μαζί με το συναίσθημά μας και με τίποτα δεν είναι καθαρά αντικειμενική. Η αντίληψη είναι μια διαδικασία, η οποία αναζητά σύντηξη των οριζόντων ανάμεσα στο πλαίσιο των ακροατών και το πλαίσιο των έργων και αναζητά το διάλογο μεταξύ ακροατών και συνθετών.

Πρώτα απ' όλα, η αντίληψη δεν είναι μια διαδικασία μεταμόρφωσης από μουσική αντιληπτική δραστηριότητα σε λογική δραστηριότητα, αλλά μια διαδικασία αντιληπτικής δραστηριότητας που συνεχώς εκτείνεται και η λογική δραστηριότητα που βαθμιαία αποχωρεί (δεν αντικαθίσταται). Κατά τη διαδικασία δεν πρέπει να παραμερίζουμε τον αντιληπτικό χαρακτήρα της μουσικής δραστηριότητας αλλά να κάνουμε τη μουσική δραστηριότητα να κερδίζει υψηλότερο περιεχόμενο.

Δεύτερον, η αντίληψη των μουσικών έργων δε θεωρείται ακουστικό γεγονός, ή μουσικο-συναισθηματικό γεγονός, αλλά ως πλούσια έντονη διανοητική προσπάθεια πλήρους πρόσληψης κοινωνικών γεγονότων μέσω της κατανόησης του εθνικού πολιτισμού και της χρονικής τοποθέτησης των μουσικών έργων όταν ακούμε και βιώνουμε τη μουσική. Τοιουτοτρόπως η μουσική αισθητική δραστηριότητα ξεκινά όταν το ανθρώπινο ακουστικό αισθητικό πεδίο, εισέρχεται όχι μόνο στο πεδίο της διάθεσης και του αισθήματος, αλλά και στο πνευματικό και κοινωνικό πεδίο. Η αντίληψη όχι μόνο σε αφήνει να πάρεις κάθε μουσική ως μέρος της καθημερινής σου ζωής και αφήνει τη μουσική να μοιραστεί τη ζωή μαζί σου, αλλά επίσης σε αφήνει να έρθεις σε επαφή με το παρελθόν. Τα μουσικά έργα είναι το συναίσθημα του περάσματος και της αλληλεπίδρασης ανθρώπου-

μουσικής, που μας αφήνει να βιώσουμε το πλούσιο και το πυκνό, για να μην αναφέρουμε ότι τα αισθήματα που συναντούμε, ο διάλογος, η επικοινωνία και η συναναστροφή μπορούν να παράγουν την αληθινή ουσία των πραγμάτων.

Ακρόαση	Εμπειρία	Αντίληψη
Παρτιτούρες ως ακουστικό κείμενο	Ακουστική ως συναισθηματικό κείμενο	Συναισθήματα ως κείμενο ζωής
Αναζήτηση ακουστικού πλαισίου	Αναζήτηση συναισθηματικού πλαισίου	Αναζήτηση πλαισίου ζωής

### **Πως να εφαρμόσουμε τη μουσική: καινοτομία του μουσικού νόηματος**

Όπως ένα ιστορικό κείμενο, κάθε κομμάτι μουσικού έργου, όταν δημιουργείται έχει γίνει μέρος της ιστορίας. Κάθε εμφάνισή του στην σύγχρονη εποχή είναι μια νέα κατανόηση, μια αρμονία οπτικού πεδίου και δημιουργίας. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει αμιγής αποδοχή γιατί δεν μπορούμε να αποφύγουμε να συμπεριφερόμαστε στα παλιά έργα με σημερινή νοοτροπία. Όσο όμως κι αν θέλουμε να αναπαραστήσουμε υποκειμενικά την ιστορία ή να διατηρήσουμε την πεμπτούσια του κινέζικου πολιτισμού, μπορούμε μόνο να βρούμε βάση αναπαράστασης ή διατήρησης στο σύγχρονο πλαίσιο. Σε γενικές γραμμές, η εφαρμογή είναι αυτή που χρησιμοποιεί το πλαίσιο της ζωής ως μουσικά έργα ιστορικού κειμένου για να ξεδιπλώσει το σύγχρονο πλαίσιο των μουσικών έργων. Η εφαρμογή πρώτα λαμβάνει υπόψη της κάθε μουσική δραστηριότητα ως ένα είδος δημιουργικής δραστηριότητας. Αν η παραπάνω ακρόαση, εμπειρία και αντίληψη δίνουν έμφαση στην αποκατάσταση της μουσικής ερμηνείας, η μουσική ερμηνεία δίνει έμφαση στη δημιουργία και ανάπτυξη στο πλαίσιο εφαρμογής.

Αυτό είναι απλώς το ερώτημα που πρέπει να ενδιαφέρει τους εκπαιδευτικούς της μουσικής. Στη μουσική αποτίμηση και εκτίμηση, η εφαρμογή της μουσικής δεν αφορά πρωταρχικά την εκτέλεση ή τη σύνθεση, αλλά αφορά το πώς να διανθίσει την καθημερινή ζωή των μαθητών με μουσικά έργα. Όπως παραπάνω, αν κάποιο μουσικό έργο επαναληφθεί αυθεντικά, το πραγματικό του νόημα θα αλλάξει. Άρα, το πώς θα χρησιμοποιήσουμε τη μουσική θα ενέχει διάφορες επιλογές. Ο Wang YueChuan, Κινέζος εμβριθής μελετητής, διαχωρίζει την ερμηνεία των έργων

τέχνης σε τέσσερις τύπους: σύμπτωση, παραγωγή, δημιουργία και αναστροφή (Hu & Wang, 1994: 323-328). Με άλλα λόγια, η εφαρμογή της μουσικής μπορεί να συμπίπτει με την αυθεντική πρόθεση, να παράγει το νόημα, να δημιουργήσει νέο νόημα και να το αναστρέψει. Οι τύποι αυτοί είναι κατάλληλοι για τη μουσική. Η έκφραση της μουσικής στην ιδιαίτερη περίπτωση, όπως το τραγούδι των γενεθλίων και τραγούδι της αγάπης εφαρμόζονται στα γενέθλια και την αγάπη, και ανήκουν στη σύμπτωση. Αλλά η εφαρμογή των άλλων τύπων της μουσικής μπορεί να ιδωθεί πλατειά και δημιουργικά.

### **Συμπέρασμα**

Σε παραδοσιακές και μετα-μοντέρνες καταστάσεις, οι κινέζικες πρακτικές είναι εξαιρετικοί τρόποι προαξιακής μουσικής εκπαίδευσης. Το να διερευνηθούν θέματα όπως το *Πως να ακούει κανείς μουσική, Πως να φτιάχνει και να βιώνει τη μουσική, και Πως να εφαρμόζει τη μουσική*, όχι μόνο μας κάνει να συνειδητοποιούμε το πώς να δημιουργούμε τα γεγονότα του ήχου, του συναισθήματος, της ζωής και της πραγματικότητας, στα οποία παίρνουν μέρος δάσκαλοι και μαθητές, αλλά επίσης για το πως να κάνουμε τις ζωές των μαθητών γεμάτες ζωντάνια με τη μουσική.

### **Βιβλιογραφικές παραπομπές**

- Elliott, D. J. (1995). *Music matters: A new philosophy of music education*. New York: Oxford University Press.
- Xie, J. (2005). *Music contexts -A vision of the music hermeneutic. (Yinyue de Yu Jing-Yi zhong Yinyue Jieshixue Shiyu)*. Shanghai: The Press of Shanghai Music Conservatory.
- Xie, J. (2000a). *Music Analysis*. Yinyue Fenxi. Higher Education Press
- Xie, J. (2000b). *Music Appreciation*. Yinyue Xinshang Jiaocheng. China Labor & Social Security Publishing House.
- Hu JingZhi Wang YueChuan. (1994). *The Methodology of Aesthetic and Literature and Art*. Peking University Press.
- Institute of Chinese Music in Central Conservatory of Music (Zhongyang Yinyuexueyuan Yinyueyanjiusuo) (1962): *Collection of Chinese Ancient Music Theories, Zhongguo Gudai Yuelun Xuanji*. Institute of Chinese Music in Central Conservatory of Music (Zhongyang Yinyuexueyuan Yinyueyanjiusuo).
- Xu, Fuguan. (1987). *The Spirit of Chinese Arts*. Chunfeng Wenyi Press.

Ο Xie Jiaxing είναι Καθηγητής και Διευθυντής του Music Research Institute of China Conservatory, με Master στη Θεωρία Σύνθεσης (1988) και Διδακτορικό (Ph.D.) στην Αισθητική της Μουσικής (2004). Είναι επίσης ηγετικό στέλεχος της κατεύθυνσης της μουσικής εκπαίδευσης του China Conservatory, βοηθός διευθυντή της Επιτροπής Εκπαίδευσης της Chinese Musicians Association, πρόεδρος της Music Education Commission of CMA, διευθυντής της Music Education Academic Committee of CEC, της Music Aesthetic Committee of CMA, της Music Psychology Society, της Chinese Association of Music Communication, μέλος της International Society of Music Education και επίσης μέλος της Επιτροπής της Commission on Music in Cultural, Educational, and Mass Media Policies, καθώς και σύμβουλος του APSMER. Είναι μερικώς-απασχολούμενος καθηγητής στο Xian Conservatory και στο Tianjin Conservatory, επίτιμος καθηγητής του Art Institute of Henan University και μέλος του Exterior Examination Committee και του Education Institute of Hong Kong. Οι πιο πρόσφατες σημαντικές δημοσιεύσεις του Xie περιλαμβάνουν: *Music Context—A Vision of The Music Hermeneutic* (Shanghai Conservatory Press, 2005), *Musical Analysis* (Higher Education Press, 2000), *Music Appreciating* (Social Labor Insurance Press, 2000), *A Society of Music Education in Germany (an achievement of the items of the Eighth five-year Project of National Science and Education)* (Shanghai Education Press, 1999), *Coming into Music* (Sichuan People Press, 1999), *Music Education and Pedagogy* (Higher Education Press, 1992) και έχει πάνω από 60 σημαντικές ακαδημαϊκές εργασίες, συμπεριλαμβανομένων των *Cultural Reflection on Contemporary Chinese Music Education*, *All Student Should Be Able To Sing Songs of Their Own Hometown*, *Facing with Chinese Music Academic Community in 21<sup>st</sup> century*, *The Research on Contemporary Chinese Music Education*, *The Research on Music morphology*, δημοσιευμένες σε ακαδημαϊκά περιοδικά όπως *People Music*, *China Music and Music Research* από το 1994. Ήταν προσκεκλημένος, ως κεντρικός ομιλητής στο 4<sup>ο</sup> συνέδριο APSMER (Hong Kong, 2003) με τίτλο ομιλίας *Reform On Music and Art Courses In Chinese (Mainland) Schools*. Επιπλέον, έχει επισκεφτεί τη Γερμανία, τη Μ. Βρετανία και τις ΗΠΑ για ακαδημαϊκή επικοινωνία.

## **The Praxial Music Education of China – in the Traditional and Post-modern Contexts**

*Xie Jiaxing*

This paper details a wide range of ancient and modern Chinese thought on music and music education. Beginning with a description of Confucius as a music student and music educator, this paper goes on to explain the roots and permutations of praxial music education as it manifests itself today in Chinese education and culture. For example, although some concepts seem to be uniquely Chinese (e.g., the ideas of “Apperception,” and “Nature-Human-in-One”), this paper relates these formulations to what we now call, in the present age, praxialism.

*Dr. Xie Jiaying is Professor and Director of the Music Research Institute of China Conservatory, with a Master Degree in Composing Theory (1988) and a Ph.D. of Music Aesthetic (2004). He is also the leading figure in music education discipline in China Conservatory, associate director of the Education Committee of the Chinese Musicians Association, president of the Music Education Commission of CMA, director of the Music Education Academic Committee of CEC, director of the Music Aesthetic Committee of CMA, director of the Music Psychology Society, director of Chinese Association of Music Communication, member of International Society of Music Education, Committeeman of CPCEMM (Commission on Music in Cultural, Educational, and Mass Media Policies) of ISME, and adviser of APSMER. He is a part-time professor of Xian Conservatory, part-time professor of Tianjin Conservatory, and specially hired professor of Art Institute of Henan University as well as a member of Exterior Examination Committee and Member of the Education Institute of Hong Kong. Xie's recent major publications include: Music Context—A Vision of The Music Hermeneutic (Shanghai Conservatory Press, 2005). Musical Analysis (Higher Education Press, 2000), Music Appreciating (Social Labor Insurance Press, 2000), A Society of Music Education in Germany (an achievement of the items of the Eighth five-year Project of National Science and Education) (Shanghai Education Press, 1999), Coming into Music (Sichuan People Press, 1999), Music Education and Pedagogy (Higher Education Press, 1992). He has had over 60 major academic papers, including: Cultural Reflection on Contemporary Chinese Music Education, All Student Should Be Able To Sing Songs of Their Own Hometown, Facing with Chinese Music Academic Community in 21<sup>st</sup> century, The Research on Contemporary Chinese Music Education, The Research on Music morphology, published on academic journals such as People Music, China Music and Music Research since 1994. He was invited (as a keynote speaker) on 4<sup>th</sup> APSMER (Hong Kong, 2003), with the lecture Reform on Music and Art Courses In Chinese (Mainland) Schools. Furthermore, he has visited Germany, British, and USA for academic communication.*

## Μια Απάντηση στον Δρ. Jiaxing Xie

Dr David J. Elliott

Μετάφραση: Μαρία Ζαχαριάδου

Είμαι εξαιρετικά ευγνώμων στον Δρ. Xie για την τεράστια ποσότητα χρόνου και προσπάθειας που έχει επενδύσει στον στοχασμό περί των ιδεών μου, καθώς και για το δημιουργικό βήμα που έχει κάνει μελετώντας την πραξιακή φιλοσοφία στο πλαίσιο της κινέζικης μουσικής εκπαίδευσης, του παρελθόντος και του σήμερα.

Ξεκάθαρα, η εργασία του Δρ. Xie υποστηρίζει τον πραξιαλισμό. Δεν μπορώ να βρω κάτι με το οποίο να διαφωνώ στην εργασία του. Η περιγραφή του Κομφούκιου ως μαθητή αλλά και δασκάλου μουσικής είναι εξαιρετικά διαφωτιστική για μένα. Μην έχοντας καθόλου γνώση περί της Κινέζικης μουσικής εκπαίδευσης, η περιγραφή του Xie για το πώς ο Κομφούκιος ανέπτυξε τις ιδέες του για τη μουσική διδασκαλία –από τους δικούς του κριτικούς αναστοχασμούς στη δράση καθώς μάθαινε μουσική– είναι ένα έξοχο παράδειγμα μιας από τις κεντρικές απόψεις στις οποίες δίνω έμφαση στο *Music Matters*. Επιπλέον, βλέπουμε ότι ο Κομφούκιος συνέδεσε την πρακτική εκμάθηση με τη συναισθηματική φύση της μουσικής του και το γενικότερο πλαίσιο στο οποίο ανήκει, η οποία περιλαμβάνει (όπως και στη δική μου εκδοχή του πραξιαλισμού), την πλήρη εμπλοκή όλης της γκάμας της γνωστικο-συνασθηματικο-σωματικής φύσης του μουσικού δημιουργού.

Η Κινέζικη έννοια του Xie για τη «Φύση-Άνθρωπος-σε-Ένα» μοιάζει να είναι η ιδέα ενός ακροατή που αναμειγνύει την υποκειμενική του φύση με το «αντικείμενο» ή την αντικειμενική φύση του μουσικού έργου. Νομίζω πως αντιλαμβάνομαι ότι ο Xie λέει ότι με το «υποκειμενικό» δεν έχει σκοπό να αποκλείσει άλλους τομείς του ανθρώπινου πνεύματος. Όταν σχολιάζει το πώς ο μουσικός δημιουργός ή ακροατής «συνδέει την υπάρχουσα κατάστασή του» με τα «σημάδια στην παρτιτούρα», και τις ηχογραφήσεις, πιστεύω ότι λέει πως η μουσική (ή το «κείμενο», με τη μεταμοντέρνα σημασία) και η φύση του ακροατή γίνονται ένα – «συγχανεύονται». Πιστεύω ότι ο Xie λέει ότι όταν η έντονη μουσική γνωστική λειτουργία και η συναισθηματική ενασχόληση με ηχητικά μοτίβα συμβαίνουν ταυτόχρονα, τότε βιώνουμε ολοκληρωτικά όλα τα χαρακτηριστικά ενός μουσικού έργου που ακούγεται.

Στην επόμενη ενότητα της εργασίας του, ο Xie παρέχει μια παραλλαγή των παραπάνω. Λέει ότι το κλειδί για την κινέζικη μουσική εμπειρία είναι «η ένωση σάρκας και σκέψης μέσα από την πράξη». Συνεχίζει λέγοντας ότι οι καρδιές των

ανθρώπων συνεπαίρονται από τη μουσική. Σήμερα, δεν είναι ξεκάθαρο το τί οι νευροεπιστήμονες της μουσικής θα εννοούσαν με τον όρο «καρδιά». Σίγουρα, η μουσική αγγίζει τα συναισθήματά μας· ίσως να θέλαμε ακόμη και να επαναλάβουμε την παλιά φράση ότι η μουσική αγγίζει τις «ψυχές» μας. Ή ίσως να θεωρούσαμε μια «εγκάρδια ή συναισθηματική» απόκριση στη μουσική ως παραλλαγή σε ένα σημαντικό πραξιακό θέμα: ότι οι (με το σώμα και το μυαλό) ενέργειες και ενασχολήσεις μας με ένα μουσικό έργο, μπορούν να οδηγήσουν σε βαθιά ευχαρίστηση και αυτογνωσία μέσα από ενεργές μουσικές συμμετοχικές δράσεις όλων των ειδών, είτε πρόκειται για μουσική δημιουργία (που πάντα περιλαμβάνει ακρόαση), ή μόνο ακρόαση. Επίσης, η ιδέα του «*η μουσική αγγίζει τις καρδιές μας*» μπορεί να περιλαμβάνει αυτό που προσπάθησα να περιγράψω στο *Music Matters* (κεφάλαιο 6) όταν πρότεινα μια θεωρία για το πώς τα μουσικά μοτίβα μπορούν να εκφράσουν πολλά διαφορετικά είδη συναισθημάτων. Σε κάθε περίπτωση, το άγγιγμα της καρδιάς θα παραμείνει, πιστεύω, για πάντα ένα «μυστικό» της δύναμης της μουσικής.

Όσο για το υπόλοιπο της εργασίας του Xie, δεν μπορώ να βρω κάτι στις πολλές του λεπτομέρειες με το οποίο να διαφωνώ. Ενίστε, ο Xie εκφράζει τις ιδέες του με ασυνήθιστους (για μένα) τρόπους που έχουν τις ρίζες τους στην κινέζικη σοφία. Έχει επίσης μία κατά κάποιο τρόπο προσωπική εκδοχή του μεταμοντερνισμού. Αλλά γενικά, οι πραξιαλιστές θα καταλάβαιναν και θα συμφωνούσαν σχεδόν με όλα όσα προτείνει.